

STM:N OHJEELLISENA NOUDATETTAVAT SUOSITUKSET TOIMEENTULOTUEN KÄSITTELYYN KORONAVIRUKSEN AIHEUTTAMAN COVID-19–EPIDEMIAN AJAKSI

Toimeentulotuen käsittelyn turvaaminen poikkeusoloissa erityisen tärkeää

Koronaviruksen aiheuttaman covid-19–epidemian takia valtioneuvosto on päättänyt ottaa käyttöön valmiuslain nojalla joukon toimenpiteitä, joilla voidaan turvata hoitokapasiteetti ja epidemiatilanteen hoito. Tämä aiheuttaa muutoksia muihin palveluihin ja heijastuu myös kansalaisten tilanteeseen eri tavoin.

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että toimeentulotuki on keskeinen ja tärkeä instrumentti, jolla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo Suomessa oleskeleville. Tämä on erityisen tärkeää myös poikkeusolojen aikana. Kuntien ja Kelan tulee huolehtia mahdollisuuksien mukaan siitä, että viimesijaista toimeentuloa turvaavan etuuden käsittelyyn osoitetaan riittäviä voimavaroja. Samalla tulee huolehtia siitä, että tuen hakeminen on edelleen mahdollista myös henkilökohtaisesti toimipisteessä asioiden.

Mikäli hakemusten käsittely Kelassa ruuhkautuu, ministeriö suosittaa painopisteen siirtämistä mahdollisuuksien mukaan niiden hakemusten käsittelyyn, joista ilmenee, ettei hakijalla ole muita elatusta turvaavia tuloja käytettävissään.

Kiireelliset toimeentulotukea koskevat hakemukset on syytä priorisoida sekä Kelassa että kunnissa. Mikäli Kelan kyky vastata kiireelliseen avun tarpeeseen estyy johtuen palvelun ruuhkautumisesta, voivat kunnat myöntää ehkäisevää toimeentulotukea kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi ilman Kelan tekemää arvioita perustoimeentulotuesta toimeentulotukilain 14 §:n 3 momentin perusteella.

Kelasta kuntiin tehtävät ilmoitukset tehdään niissä tilanteissa, joissa se on lain mukaan tehtävä. Kunnat arvioivat palvelutarpeen kiireellisyyttä. Koska palvelutarpeen arvioinnista on valmiuslain nojalla mahdollista luopua muutoin kuin kiireellisen palvelutarpeen arvioinnin osalta, tulee kuntien priorisoida myös Kelasta tehdyistä ilmoituksista kiireellisiksi katsotut. Kuntouttavaa työtoimintaa ja kotoutumissuunnitelman tekoa koskevat ilmoitukset lähtevät Kelasta automaattisesti, mutta kuntien on syytä lykätä näihin vastaamista, kunnes poikkeustilanne on purettu.

Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee, että Kela luopuisi perusosan alentamisharkinnasta kokonaan poikkeustilanteen ajaksi. Henkilöiden tosiasialliset mahdollisuudet hakeutua työhön tai työllistämistä edistäviin palveluihin ovat toistaiseksi heikentyneet ja muutoinkin toimeentulotukihakemusten sujuva käsittely on nyt etusijalla.

Kuntien ja Kelan on tehtävä mahdollisimman joustavasti yhteistyötä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden asumisen, ravinnon ja lääkityksen turvaamiseksi. Kuntien täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea tulee käyttää tarvittaessa apuna, mikäli esimerkiksi lasten jääminen pois koulusta, pakollinen kotikaranteeni tai ravinnon hankkimisen lisäkustannukset aiheuttavat henkilön ja

perheen selviämisen kannalta tarpeelliseksi katsottavia lisämenoja muutenkin pienituloiselle henkilölle tai perheelle. Kela käyttää harkintaa siinä, miten kiireellinen tuki voidaan henkilöille toimittaa esimerkiksi maksusitoumuksin. Myös lääkkeiden osalta Kelan on tarpeen arvioida henkilön tosiasiallisesti käytettävissä olevia varoja ja kiireellisen lääkityksen tarvetta suhteessa poikkeusolojen vaatimuksiin.

JAKELU	Suomen kunnat Kansaneläkelaitos Kuntaliitto
TIEDOKSI	Perhe- ja peruspalveluministeri Sosiaali- ja terveysministeri STM